

Den 4. april 2019
MFVM 810

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om forslag til Kommissionens gennemførelsesretsakt, der fastlægger detaljerede regler om mindstekrav til grænsekontrolsteder, herunder inspektionscentre, og om format, kategorier og forkortelser, der anvendes ved opstilling af grænsekontrolsteder og kontrolsteder (komitésag)

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Kommissionen har fremsat forslag om mindstekrav vedrørende faciliteter, indretning og udstyr for grænsekontrolsteder bestemt til kontrol ved import fra tredjelande (komitésag). Forslaget indeholder desuden specifikationer for grænsekontrolsteders anvendelse, herunder i hvilken udstrækning og på hvilke betingelser faciliteter i et grænsekontrolsted kan anvendes til kontrol af forskellige produktkategorier og til kontrol i forbindelse med eksport samt forbud mod anvendelse af grænsekontrolstederne ved samhandel inden for EU. Forslaget opstiller herudover en model for registrering og oplysning på internettet om grænsekontrolstedernes godkendelse. Forslaget viderefører hovedsageligt eksisterende lovgivning og vurderes generelt at fastholde beskyttelsesniveauet i Danmark og EU. Forslaget forventes sat til afstemning i Den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder den 11. april 2019. Regeringen agter på den baggrund at støtte forslaget, idet man lægger afgørende vægt på, at der er undtagelsesbestemmelser, som sikrer, at grænsekontrolstederne kan anvendes til offentlig kontrol i forbindelse med eksport af levende dyr og produkter til tredjelande, og lægger vægt på, at forslaget ikke får negative konsekvenser for samhandlen på det indre marked.

Baggrund

Kommissionen har fremsat forslag til gennemførelsesretsakt, der fastlægger detaljerede regler om mindstekrav til grænsekontrolsteder, herunder inspektionscentre, og om format, kategorier og forkortelser, der anvendes ved opstilling af grænsekontrolsteder og kontrolsteder.

Forslaget er fremsat med hjemmel i artikel 64(4) og 60(2) i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2017/625 om offentlig kontrol og andre officielle aktiviteter med henblik på at sikre anvendelsen af fødevarer- og foderlovgivningen og reglerne for dyresundhed og dyrevelfærd, plantesundhed og plantebeskyttelsesmidler, om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 999/2001, (EF) nr. 396/2005, (EF) nr. 1069/2009, (EF) nr. 1107/2009, (EU) nr. 1151/2012, (EU) nr. 652/2014, (EU) 2016/429 og (EU) 2016/2031, Rådets forordning (EF) nr. 1/2005 og (EF) nr. 1099/2009 samt Rådets direktiv 98/58/EF, 1999/74/EF, 2007/43/EF, 2008/119/EF og 2008/120/EF og om ophævelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 854/2004 og (EF) nr.

882/2004, Rådets direktiv 89/608/EØF, 89/662/EØF, 90/425/EØF, 91/496/EØF, 96/23/EF, 96/93/EF og 97/78/EF og Rådets afgørelse 92/438/EØF (forordningen om offentlig kontrol).

Forslaget behandles i en undersøgelsesprocedure i Den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder. Afgiver Komitéen en positiv udtalelse med kvalificeret flertal, vedtager Kommissionen forslaget. Afgiver Komitéen en negativ udtalelse med kvalificeret flertal, vedtager Kommissionen ikke forslaget, idet Kommissionen inden for to måneder kan forelægge Komitéen et ændret forslag eller inden for en måned kan forelægge forslaget for appeludvalget. Afgives der ikke nogen udtalelse med kvalificeret flertal, kan Kommissionen vedtage forslaget/inden for to måneder forelægge komitéen et ændret forslag eller inden for en måned forelægge forslaget for appeludvalget. Afgiver appeludvalget med kvalificeret flertal en negativ udtalelse om forslaget, kan Kommissionen ikke vedtage forslaget. Afgiver appeludvalget med kvalificeret flertal en positiv udtalelse, vedtager Kommissionen forslaget. Afgiver appeludvalget ikke nogen udtalelse med kvalificeret flertal kan Kommissionen vedtage forslaget.

Forslaget forventes sat til afstemning på mødet i Den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder den 11. april 2019.

Formål og indhold

Forslaget viderefører og opdaterer krav til indretning og drift af grænsekontrolsteder til offentlig kontrol af levende dyr og produkter, som importeres fra tredjelande, med henblik på beskyttelse af menneskers og dyrs sundhed. Forslaget uddyber og supplerer de minimumskrav, som er fastsat i forordningen om offentlig kontrol (forordning (EU) 2017/625). Der fastsættes mere specificerede krav til faciliteterne til kontrol af levende dyr.

Forslaget indeholder specifikke krav til adskillelse af kontrollen af forskellige produktkategorier for at forhindre krydsforurening. Der er fastsat undtagelsesbestemmelser fra dette krav om adskillelse, hvis procedurer på grænsekontrolstedet kan sikre mod krydsforurening.

Med henvisning til risikoen for krydsforurening fastsættes som noget nyt specifikke bestemmelser om anvendelse af grænsekontrolstedernes faciliteter til anden offentlig kontrol end importkontrol. For så vidt angår anvendelse af grænsekontrolstedernes faciliteter til kontrol i forbindelse med eksport, er der fastsat bestemmelser om, at dette kan accepteres, hvis procedurer på grænsekontrolstedet kan sikre mod krydsforurening.

For så vidt angår anvendelse af grænsekontrolstedernes faciliteter til kontrol i forbindelse med samhandel inden for EU fastsætter forslaget, at dette ikke må finde sted, idet levende dyr og produkter fra tredjelande, som potentielt ikke opfylder EU's importkrav, i givet fald kunne komme i forbindelse med levende dyr og produkter¹ af EU-standard. Der fastsættes i dette tilfælde ingen undtagelsesmulighed ved etablering af procedurer til sikring mod krydsforurening.

Forslaget giver mulighed for at supplere grænsekontrolstedets lagerkapacitet med anvendelse af kommercielle lagre samt ved oplagring i transportcontainerne.

Forslaget angiver muligheden for etablering af inspektionscentre under et grænsekontrolsted og fastsætter minimumskravene til disse.

¹ Animalske fødevarer, avlsmateriale og animalske biprodukter samt ikke-animalske fødevarer og foder under restriktion eller intensiveret kontrol.

Endelig opstiller forslaget en række krav til medlemsstaterne med hensyn til information til Kommissionen om grænsekontrolstederne og eventuelle inspektionscentre og med hensyn til orientering om grænsekontrolstederne på internettet.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om forslaget.

Nærhedsprincippet

Der er tale om gennemførelsesforanstaltninger til en allerede vedtaget retsakt. Det er derfor regeringens vurdering, at det følger heraf, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

Forslaget viderefører eksisterende EU-bestemmelser, som er implementeret i dansk lovgivning i bekendtgørelse nr. 1043 af 4. september 2015 om veterinære grænsekontrolsteder og inspektionscentre samt udpegede indgangssteder. Bekendtgørelsen fastsætter betingelserne for godkendelse af grænsekontrolsteder for kontrol af dyr og animalske produkter henholdsvis udpegning af indgangssteder for kontrol af ikke animalske produkter. Bekendtgørelsen fastsætter betingelserne for, at kontrolfaciliteter kan anvendes til kontrol af flere forskellige produktkategorier, herunder at der etableres procedurer til sikring mod krydsforurening.

Der er ingen specifik angivelse af muligheden for anvendelse af faciliteterne til offentlig kontrol i forbindelse med eksport eller samhandel inden for EU, idet dette forhold ikke er angivet i de eksisterende EU-bestemmelser, som bekendtgørelsen implementerer.

Konsekvenser

En vedtagelse af forslaget vil medføre behov for tilpasning af dansk lovgivning med ophævelse af bekendtgørelse nr. 1043 af 4. september 2015, når forordningen finder anvendelse pr. 14. december 2019.

Der er hovedsageligt tale om videreførelse af eksisterende bestemmelser, og forslaget vurderes derfor at fastholde beskyttelsesniveauet i Danmark og EU for menneskers og dyrs sundhed.

Forslaget har ingen væsentlige statsfinansielle eller administrative konsekvenser for det offentlige eller konsekvenser for EU's budget. Forslaget skønnes ikke at have væsentlige samfundsøkonomiske konsekvenser.

Forslaget forventes ikke at have erhvervsøkonomiske konsekvenser i dets nuværende form. I en tidligere udgave af forslaget indgik en bestemmelse, som specifikt forbød anvendelsen af faciliteterne til offentlig kontrol til både eksport og samhandel inden for EU med levende dyr og produkter (fastsat i artikel 5, stk. 4, henholdsvis artikel 6, stk. 3). En sådan bestemmelse ville ramme danske eksportører, som eksporterer levende dyr via Københavns Lufthavn, ligesom Københavns Lufthavn som operatør af grænsekontrolstedet ville miste omsætning. Mulige konsekvenser af forslaget for så vidt angår samhandel er under afdækning.

Høring

Forslaget har været i høring på høringsportalen. Det bemærkes, at nedenstående høringssvar er afgivet til en tidligere udgave af Kommissionens forslag, som ikke indeholdte muligheden for anvendelse af grænsekontrolstederne til eksport af levende dyr og produkter til tredjelande. Kommissionen har i et ændringsforslag modtaget 3. april 2019 indsat undtagelsesbestemmelser, som gør det muligt fortsat at

kunne eksportere levende dyr og produkter til tredjelande via grænsekontrolstederne. Der er indkommet følgende høringssvar:

Landbrug & Fødevarer og DanBred PS har meddelt, at deres høringssvar til Kommissionens høring også er gældende for denne høring.

Forslaget har desuden været i offentlig høring på Kommissionens høringsportal, hvor der fra dansk side er indkommet følgende høringssvar:

Landbrug & Fødevarer finder forslaget unødigt beskyttende. De særlige bestemmelser i artikel 5, stk. 4 og artikel 6, stk. 3 vurderes at ville få langtrækkende konsekvenser for eksport til tredjelande, idet mange lufthavne ikke vil være i stand til at leve op til kravene. For danske virksomheder, der eksporterer levende dyr og animalske produkter, vil forslaget have substantielt negativ effekt. I værste fald kan det medføre totalt stop for eksport af levende dyr via luftfragt. Det samlede tab for eksport af levende dyr fra Danmark vil kunne beløbe sig til 60 millioner DKK årligt. Ligeledes vurderes eksporten af animalske produkter at kunne blive påvirket. De særlige bestemmelser i artikel 5, stk. 4 og artikel 6, stk. 3 vil betyde væsentligt større udgifter for lufthavnene til håndtering af eksport af levende dyr, hvilket for nogle lufthavne kan medføre totalt stop for eksporten. Det er væsentligt for dyrevelfærden, at der ved eksport af levende dyr er mulighed for direkte flyvning til det endelige bestemmelsessted. I flere lande kan det kun ske fra enkelte lufthavne – i Danmark eksempelvis kun fra Københavns Lufthavn for transporter til Kina og Japan. Der er i mange tilfælde et kundekrav om direkte transport af hensyn til dyrevelfærd og dyresundhedsstatus. Det vurderes, at der kan opretholdes et højt sikkerhedsniveau på anden måde end ved et totalt forbud mod fælles anvendelse. Der anvendes i dag procedurer til sikring mod krydsforurening, og så vidt vides har der ikke været situationer med krydsforurening, som har bragt menneskers eller dyrs sundhed i fare. Forslaget er desuden i modstrid med krav i anden EU-lovgivning, som kræver at visse animalske biprodukter skal eksporteres fra et godkendt grænsekontrolsted. Kommissionen opfordres til at indsætte undtagelsesbestemmelser baseret på procedurer, som kan imødegå risikoen for krydsforurening, og der stilles forslag til formulering.

Københavns Lufthavn henviser til, at Københavns Lufthavn er den største lufthavn, hvad angår lufttransport af levende dyr i Skandinavien og Nordeuropa med ca. 500 dyretransporter i 2018. Lufthavnen har ét veterinærcenter, som anvendes til import fra tredjelande, eksport ud af EU samt transport af dyr inden for EU. Københavns Lufthavn fungerer desuden som hub for transitdyr, som vil komme til veterinærcentret ved kortere eller længere ophold. Københavns Lufthavn støtter harmoniserede regler, som kan sikre mod krydsforurening, men bemærker, at bestemmelserne i artikel 5, stk. 4 og artikel 6, stk. 3 indfører ubegrundede krav, som vil få betydelige negative konsekvenser for involverede erhverv. Forslaget vil desuden kunne medføre dårligere dyrevelfærd. Københavns Lufthavn vil ikke kunne udvide veterinærcentret, så det kan leve op til de nye krav. På den baggrund vil Københavns Lufthavn miste 35-50 % af transporter med levende dyr og dermed også lide et økonomisk tab. Desuden vil forslaget ifølge Københavns Lufthavn betyde en væsentlig ringere mulighed for eksport ud af EU og omsætning inden for EU af levende dyr for virksomheder i Danmark og Sydsverige. Ifølge Københavns Lufthavn vil både dyrevelfærd og dyresundhedsstatus blive påvirket af, at der vil være mindre mulighed for at kunne transportere levende dyr direkte til bestemmelsesstedet. I Københavns Lufthavn er der allerede et højt sikkerhedsniveau med meget klare procedurer til sikring mod krydsforurening, idet der transporteres dyr af høj sundhedsstatus og høj værdi. Erfaringsmæssigt kan sikkerhed opnås på anden måde end ved total adskillelse. Københavns Lufthavn opfordrer Kommissionen til at indsætte undtagelsesbestemmelser baseret på procedurer, som kan imødegå risikoen for krydsforurening. Alternativt anmodes om en udsættelse for implementering på 3 år, så europæiske lufthavne kan finde en løsning.

DanBred PS støtter generelt alle tiltag, som sikrer mod risikoen for krydsforurening. I dette tilfælde vurderer Danbred PS, at regler, som har en væsentlig lovgivningsmæssig og økonomisk indvirkning, hverken er begrundet videnskabeligt eller ud fra en risikovurdering. Reglerne vil have langtrækkende konsekvenser for eksport til tredjelande for flere EU-medlemsstater. Reglerne vil ifølge Danbred PS føre til en voldsom stigning af DanBred PS's omkostninger til transport af levende dyr med luftfragt og muligvis føre til et stop af DanBred PS's eksport af levende dyr via flere europæiske lufthavne. Det samlede eksporttab for DanBred PS vil være ødelæggende for virksomheden samt for andre svineavlere i Danmark og EU. Reglerne vil ifølge DanBred PS øge transporttiden for levende avlsdyr. Med færre eksportsteder øges vejtransporttiden i mange tilfælde til over 8 timer, som belaster dyrevelfærden. Af hensyn til dyrevelfærden for danske avlssvin anvendes nærmeste EU-lufthavn med kortest mulige direkte rute til det endelige bestemmelsessted, hvilket ofte er et kundekrav. Det er væsentligt at have fleksibilitet til at kunne anvende forskellige lufthavne i EU til disse transporter. Hvis disse kundekrav ikke kan imødekommes, kan det betyde totalt stop for eksport af avlsdyr. Lufthavnene anvender i dag procedurer, som sikrer mod risiko for krydsforurening mellem import og eksport af levende dyr. De avlsdyr, som sendes via luftfragt, er dyr af høj dyresundheds-status og høj værdi. Det er derfor altafgørende at undgå krydsforurening. Under de eksisterende regler har der så vidt vides ikke været tilfælde af krydsforurening.

Danish Association of Zoos and Aquaria (DAZA) meddeler i deres høring, at de støtter høringssvaret fra deres europæiske organisation, EAZA. Der stilles forslag til ændring af kravene i artikel 5, stk. 1 (e) til faciliteter til opstaldning af andre dyr end klovbærende dyr. Det foreslås, at grænsekontrolsteder, der er godkendt til kontrol af gruppen "andre dyr end klovbærende" ikke – som angivet i Kommissionens forslag – skal have faciliteter til at kunne håndtere dyr bestemt til "afgrænsede virksomheder" som defineret i Dyresundhedsloven, forordning (EU) 2016/429, som blandt andet omfatter zoologiske haver og akvarier. Det har hidtil været muligt at kontrollere dyrene fysisk på bestemmelsesstedet, hvor der er faciliteter tilpasset disse særlige arter, hvilket er bedst både for dyrene og for personalets sikkerhed.

Som kommentar til dette anføres fra Fødevarestyrelsen, at en sådan ændring også vil indebære, at forsøgsdyr kan kontrolleres på bestemmelsesstedet, hvis der er tale om virksomheder med godsendelse som afgrænset virksomhed. Dette vurderes positivt.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Man er fra dansk side ikke bekendt med offentlige tilkendegivelser om forslaget i andre medlemsstater. På baggrund af tidligere drøftelser og foreløbige afstemninger om forslaget, inden det kom i offentlig høring på Kommissionens høringsportal, forventes der at være et kvalificeret flertal for forslaget blandt medlemsstaterne.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen agter på den baggrund at støtte forslaget, idet man lægger afgørende vægt på, at der er undtagelsesbestemmelser, som sikrer, at grænsekontrolstederne kan anvendes til offentlig kontrol i forbindelse med eksport af levende dyr og produkter til tredjelande, og lægger vægt på, at forslaget ikke får negative konsekvenser for samhandlen på det indre marked.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.